

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 3

juli 2001

Årgang 36

Kaktus og andre sukkulenter udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK- 4600 Køge. Tlf.: 56654460, email:

salbyvej17@mail.tele.dk

Tryk : J.P. Trykservice A/S Falkevej 20, 4600 Køge.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent kr 200,- indbetales til Nordisk Kaktus Selskab, gironr. 657-8713. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af annoncer:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/8 side Dkr 100,- 1/4 side Dkr 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 side Dkr 100,-

1/4 side Dkr 200. - Price for ans: 1/8 page Dkr 100,- 1/4 page Dkr 200,-

SIDEN SIDST

Hvis I er heldige kan I stadigvæk nå at melde jer til årsmødet. Det er altid et besøg værd.

Nogle af jer besøger sikkert også NKS's hjemmeside en gang imellem. Måske for at se om der er nyt hos kredsen! Her halter det nu lidt - desværre!! Kun Stockholmskretsen og Sydsvenskakretsen benytter sig af at kunne få lagt deres info og billeder ud på siden. Hvad med jer andre? Vi mangler billeder fra jeres møder, små artikler om jeres udstillinger, ture, programmer osv.

Mere af dette kunne måske lokke nogle flere medlemmer til i jeres kredse. Og så er det endda gratis reklame. Det får man ikke mange steder, så kom ud af busken!!!

Hjemmesiden har været et godt supplement for NKS det sidste års tid. Mange har fundet ud af, at vi i det hele taget eksisterer, og via hjemmesiden har mange benyttet sig af at få tilsendt materiale. Det har givet mange nye medlemmer!

Endvidere kan man tilmelde sig et e-mail forum og via den vej blive opdateret om nyt i NKS. Her kan man også komme i kontakt med andre medlemmer, som altid er villige til at hjælpe nye med råd osv. Det er værd at prøve!

Fmd.

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.kaktus.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Henrik Helms Madsen,
Trælgårdsvej 4, DK-8544 Mørke, tlf. 86 37 66 45.
Email: madsenkaktus@vip.cybercity.dk

Sekretær: Jørgen Ørsted Hørlyck, Sverigesvej 15, DK-7400 Herning, tlf. 97 21 23 67.
Email: jhorlyck@post.tele.dk

Kasserer: Dubbeld Samplonius Nørrevænget 138, DK-8310 Tranbjerg, tlf. 86 29 91 23.
Email: samplonius@teliamail.dk

Øvrige funktioner:

Dansk bibliotekar: Bent Olesen, Liselundvej 101, Tjørring, DK- 7400 Herning.
Tlf. 97 26 91 96.

Svensk bibliotekar: Hans Björding,
Backsippevägen 14, S-311 33 Falkenberg.
Email: hans.bjoerding@snipnet.se

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

Sverige: Nordisk Kaktus Selskab, giro 76 07 72-4.

Norge: Nordisk Kaktus Selskab,
giro 0806 1914219

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Dette års forsider vil være billeder fra mine rejser i Mexico. Forsiden på dette nummer viser *Echinofossulocactus crispatus* på vejen mellem Matehuala og Dr. Arroyo.

Hvorfor kaktus ?

Jørgen Olesen fortæller her om de problemer, som vedrører os alle - både begyndere og erfarne samlere. Læs iøvrigt også artiklen om Jørgen Olesen og hans flotte samling i oktobernummeret 2000.

Ja, det ved jeg ikke. Det kunne lige så godt være blevet andre planter, men det er helt sikkert at det skulle være noget levende - noget fra naturen.

Acanthocalycium violaciflora

Derfor er det en selvfølgelighed for mig, at jeg interesserer mig for planter, og så blev det altså kaktus.

Og det er da en mægtig spændende og krævende opgave, for man kan jo ikke umiddelbart se på dem, om de har det godt, sådan som man f.eks. kan med frimærker, mønter eller servietter eller hvad man ellers ville samle på.

Jo, jeg synes det er en krævende opgave og en udfordring, og der er mange flere spørgsmål end der er svar. Så det kan aldrig blive kedeligt.

Et af mine allerstørste spørgsmål er vandingsspørgsmålet. Jeg var nok mere heldig end dygtig med den første større såning for ca. 25 år siden. De spirede godt, hvad de sædvanligvis altid gør, men de overlevede også i stort tal de første vanskelige år.

Siden har jeg haft skiftende held med såning, og jeg har ikke altid vidst hvorfor det sommetider gik galt. Men den samlede sum af erfaringer siger mig, at det for det meste gik galt fordi småplanterne døde af tørst.

Det er vigtigt at holde dem fugtigt og på sluttet luft de første 4 - 5 uger efter såning og så gradvist vænne dem til mere luft, men stadig i fugtig jord. Der er arter, som under sluttet luft ikke kan finde ud af at søge ned med rodspiren, men kravler ovenpå jorden. Derfor skal

*Echinocereus*bord

man flytte dem til en plads med mere luft efterhånden som det viser sig nødvendigt. Jeg tror, det er fordi luften er for fugtig, at de ikke søger ned med roden, og måske burde de have noget

vanding om sommeren, men det skal man nok ikke tage for bogstaveligt, hvis planterne ellers er i vækst. De fleste arter tåler rigelig vanding om sommeren. Værre er det om vinteren, da

Echinofossulocactus

mere lys, men det synes jeg er lidt for risikabelt - de kan nemt få for meget, og det gør ikke noget at de bliver lidt lange det første års tid eller to. Frøplanter bliver let røde ved for meget lys, og så går de i stå og er vanskelige at få i gang igen.

Så langt så godt. Men herefter er det, at det ofte er gået galt, fordi jeg de første år efter såning har holdt dem for tørt - tror jeg. Også om vinteren må de ikke blive alt for tørre.

Det med vanding er som sagt vanskeligt - synes jeg. Jeg har lagt mærke til, at jeg om sommeren får et blomsterflor en lille uges tid efter en grundig vanding, især når de i en periode med godt vejr en tid har haft det tørt. Det gælder især *Turbinicarpus*, hvor næsten samtlige arter så blomstrer på én gang. Men det er måske en tilfældighed. Når det gælder voksne planter siges det, at jorden skal tørre helt ud mellem hver

sker der ikke noget ved at gå til den modsatte yderlighed. En kaktus af nogenlunde størrelse dør ikke af tørst, om den så ligger oven på jorden et halvt år.

Jeg havde tre arter *Frailea* (i alt 7 planter) i pletter som jeg lod stå i mit uopvarmede drivhus et efterår - jeg ville ikke have *Frailea* mere - så de fik, i lighed med mine vinterhårde ikke en dråbe vand hele vinteren. Men da jeg vandede mine vinterhårde første gang en dag i april opdagede jeg, at mine *Frailea* så ud til at have overlevet. Så fik de en tår vand med og så kom de i gang, hvorefter jeg beholdt dem en sommer mere.

Man siger, at en kaktus ikke må tørre

Thelocactus tulensis v. matudae

fuldstændig ud om vinteren - det skulle gå ud over de meget fine yderste rodhår, som så vil dø. Tjah - hvad ved jeg ? Men kunne det ikke tænkes, at disse yderste fine rodhår i de

ekstreme tørkeperioder fik forsyninger fra plantelegemet, som jo aldrig løber tør for væske - at saftstrømmen så at sige går den modsatte vej?

Gymnocactus subterraneus

sekaktus på en lidt høj stamme af en Selenicereus, men det kan jeg af en eller anden grund ikke mere. Der sker det, at efter den er kommet godt i vækst og har fået en halv snes led, så skvatter de af, så der til sidst kun er det oprindelige led tilbage. Så kan den ganske vist starte forfra, men med det samme sørgelige resultat.

Ja - sådan kan man jo undre sig over så meget. Man kan i det hele taget undre sig over naturen med dens utallige arter af planter og dyr og deres indbyrdes balance, og over menneskets plads heri. Det sker at en plante- eller dyreart uddør, men det medfører dog ikke en katastrofe for alle de andre. Noget andet ser ud til at være tilfældet med mennesket, og så må man jo håbe for livets beståen at mennesket også en dag kan uddø så det evige liv kan få lov til at fortsætte uhindret -

Jørgen Olesen

Tjah - hvad ved jeg ?

Men spændende er det at spore sig ind på at ramme rigtigt, så man arbejder med og ikke mod naturen.

Jeg har en *Cereus chalybaeus*. Det er en stor og hurtigtvoksende søjle som jeg ofte må skære ned. Den er meget blomstervillig og kommer med 6 - 8 blomster 2 - 3 gange årligt. Den har jeg lavet flere stiklinger af og de slår villigt rod. Men så fik jeg en bestilling på sådan en plante og skar en stikling på 50 cm ,og den ville overhovedet ikke slå rod. Den var sund og frisk og den blev stukket i maj måned. Der kom en blomsterknop og den sprang også ud og var ganske normal, men rødder? Nej det var åbenbart ikke nødvendigt. Der var ikke antydning af rødder før sommeren efter. Ja, sådan er der så meget.

Jeg har for 10 - 15 år siden flere gange lavet en skøn plante ved at pode en pin-

Fotos: Finn Larsen

Sclerocactus

Mit nye drivhus

Tanken om at bygge et drivhus, har været der i mange år.

det tog også lang tid, men da jeg var arbejds-løs på dette tidspunkt, havde jeg masser af tid til det.

I sommeren '98 lavede jeg en tegning over det. Jeg fik en byggetilladelse fra kommunen, og skulle samtidig spørge mine naboer, om de skulle have noget imod, at jeg byggede et drivhus. Det var der ingen problemer i, så jeg begyndte på selve byggeriet sidst på sommeren!

Med håndkraft gravede jeg grunden på 21 m². Den blev 90 cm dyb og 30 cm bred. Det var et stort arbejde, der kostede en masse sved, da vi havde en meget varm sommer, så jeg måtte vande jorden konstant, for overhovedet at kunne få spaden i jorden.

bygget, gulvet blev støbt og træværket blev rejst. Jeg fik noget hjælp af to andre, der brugte en del af deres weekender på at gøre min drøm til

Midt i oktober blev grunden støbt. Det var vi to om - den ene blandede betonen og fyldte trillebøren, imens den anden tømte trillebøren når betonen blev hældt ned i renden. Det brugte vi godt 1½ dag på.

Da vinteren så kom ind over landet, stoppede byggeriet, og det blev lagt i dvale til det igen blev forår. Men da det blev forår, havde jeg igen fået arbejde, så byggeriet blev mest lavet i weekenderne. Murene blev

virkelighed.

Glassene til vinduerne havde jeg fået billigt, da jeg kendte en god kaktusven, der kunne skaffe dem fra en boligblok, der skulle have skiftet vinduerne. Glasset blev pillet ud af de gamle rammer og sat i nogle nye, jeg havde fået lavet hos en tømrer. Alt det træ jeg brugte købte jeg af tømreren, der lavede forarbejdet så det nærmest var skræddersyet til drivhuset, og derfor kunne vi nemt sætte vinduerne i. Dernæst blev termotaget sat op.

Inde i drivhuset blev der sat nogle borde op hele vejen rundt. Bordene er 90 cm brede, så der er da plads til en hel del kaktusser nu! Bordene er lavet som store bakker, så jeg kan under-vande kaktusserne. Jeg fylder vand i bakkerne, og kan lukke vandet ud igen gennem nogle huller med bundprop.

Jeg fik lavet termostattyret varme i drivhuset. Det fungerer fint i den kolde tid.

Midt i oktober '99 begyndte jeg så at sætte mine kaktusser over i det nye drivhus - det var noget af et arbejde. På midten af gulvet satte jeg alle mine søjler. På bordene satte jeg så alle de andre kaktusser. På den ene side stillede jeg dem, som

skulle plantes om - de andre på den anden side. Da vi havde den berømte orkan den 3. december 1999, rendte jeg rundt i haven næsten hele natten. Jeg var meget bekymret for mit helt nye drivhus, især da naboens blikskur kom flyvende hen imod mit drivhus.

Da jeg nu havde fået lavet mig et nyt drivhus til kaktusserne, måtte jeg jo også have nogle nye navneskilte. Dem lavede jeg så lige efter nytår på en Brothermaskine.

Horst Nielsen
Nyvej 55
4262 Sandved.

Astrophytum myriostigma i mit drivhus

NOTAT OM INVASION

Naturligvis burde jeg have genkendt signalerne lige fra begyndelsen. Men første gang var det kun et enkeltstående angreb, og det gik ikke ud over mine planter. Så den dag i november da det hele begyndte, tænkte jeg på alle andre muligheder først.

Det var en tirsdag ved morgeninspektionen: der var gnavet i en af mine *Euphorbia obesa* småplanter - ja, faktisk var halvdelen af en kirsebærstor plante spist. Det første, der faldt mig ind var naturligvis snegle, thi de er en plage, især om efteråret når de planter, der står i haven om sommeren, bliver hentet ind. Jeg dryssede også sneglegiften på bordet. I week-end'en, hvor der var mulighed for at se på sagen ved dagslys, viste det sig, at der ingen slimspor var, ergo ingen snegle. Så huskede jeg, at der i potten hos en af de fra haven indflyttede *Echeveria* havde været nogle fede, hvide larver, og jeg tog omgående alle *Euphorbia*-planterne ud af skålen og finkæmmede jorden: nul larver. Intet som helst unormalt eller uønsket.

Nuvel, vi var nået til lørdagen efter Sjællandskredsens julefrokost. Mine overskudsplanter var afleveret, så der skulle ryddes lidt op på hylden og gulv. Og på hylden under bordet lå

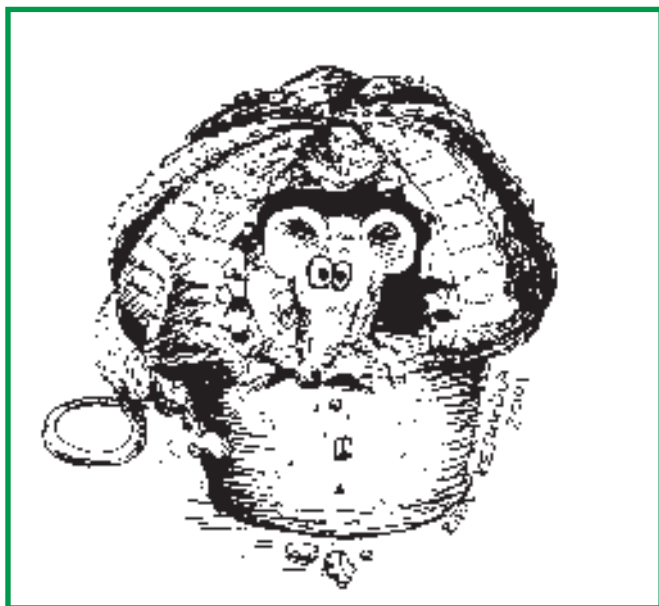
gerningsmanden til *Euphorbia*-mordet. Et stk. markmus, stendød med alle tegn på forgiftning. Det lille krapyl havde tydeligvis forædt sig.

Der har en enkelt gang tidligere været en enkelt lille markmus i mit drivhus: For nogle år siden havde vi opbevaret æbler på hylden under bor-

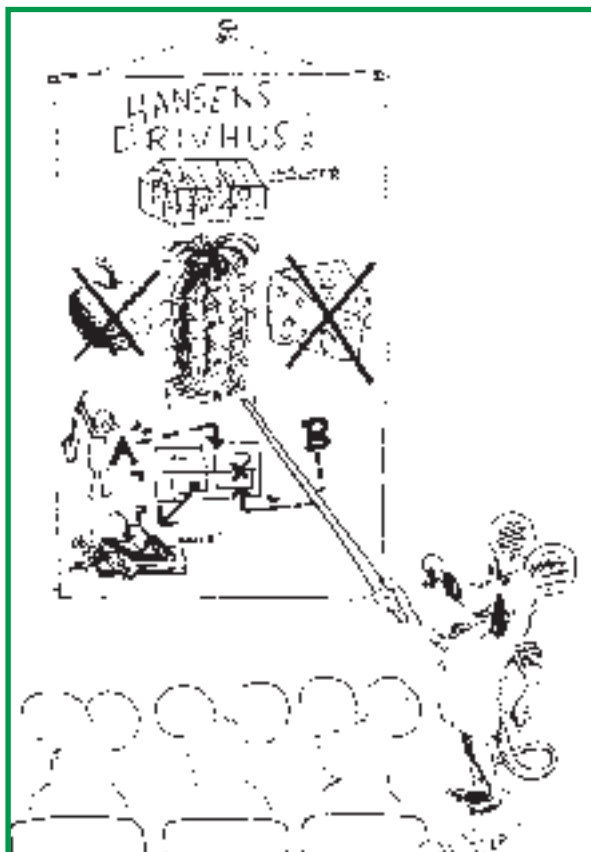
det, og disse æbler var der blevet spist af. Besøgene op-hørte, da æbler - ne blev fjernet, og ved den lej-lighed led ingen planter overlast. Om foråret fandt jeg *corpus delicti* som mumie under bordet. Det var åbenbart kun en enlig strejfer - den gang. Jeg tænkte, den var død af sult og

kummer, da æblerne var fjernet, og havde faktisk lidt ondt af den. Men mit drivhus er på ter-rassen lige uden for stuen, og vi har tit stuedøren stående åben, så mus på de lokaliteter er ikke netop ønskelige.

Det var som sagt en lørdag i november, at dette års muselig blev fundet, og den mus havde jeg ikke ondt af. Den kunne bare have holdt sig væk fra mine *Euphorbia obesa*. (Det er i øvrigt ret for-bløffende, at dyret overhovedet ville æde af dem, og at halvdelen af planten faktisk var spist. Man skulle da tro, smagen ved første bid ville afholde en hvilken som helst planteæder fra

yderligere forsøg!) Om aftenen lagde jeg et halvråddent æble og en snillik ost på strategiske steder for at konstatere, om den forgiftede mus havde nået at stifte familie - og bingo! Næste morgen var osten væk, og der var spist af æblet. Der var også roderi og gravespor i flere pletter. Og endnu værre: puslen og rumsteren og opgravet jord lod formode, at krapylet havde søgt tilflugt i kummen hos den store Euphorbia. Jeg besvor min gemal om at hjælpe mig med at bære den store Euphorbia udenfor og med at hale den op af kummen, men ikke tale om! Jeg skal ikke kunne sige, om han har en hemmelig muse-skræk, eller om han virkelig troede, at det ikke ville være nogen nytte til. Ved nærmere eftertanke falder det mig ind, at det nok snarere skyldes torneskræk end museskræk, han har jo unægtelig smertelige erfaringer på det punkt! Men han ville altså ikke, og jeg kunne ikke selv få planterne op af kummen, endsige flytte kummen, så .....

I virkeligheden havde jeg intet valg. Jeg har i og for sig intet mod mus. Den gribende historie om "Musene i Rynkeby præste- gård"

var en af mine favoritter, da jeg var barn, og jeg har også læst den højt for mine børn. Mus har deres plads i fødekæden. Men når musene slår sig ned i mine kummer, æder af mine planter og roder og regerer, så er det bare for meget. Jeg svor død og udryddelse lige på stedet.

Alle svorne dyrebeskyttere bør afbryde læsningen her!

Søndag formiddag fór jeg ned på den lokale planteskole og købte for-

medelst den formidable sum af 20 kr. fire gode, gammeldags smækfælder, for nok skulle krapylet væk, men unødige lidelser ved forgiftning, nej!

To fælder blev opstillet søndag aften. Mandag morgen viste det sig, at osten var fjernet fra den ene fælde, uden at denne var udløst (hverken min mand eller jeg er specialister i museudryd-

mellem planterne. Det sidste måtte trods alt være en blandet fornøjelse. Noget af det, der står på bordet, har ganske gode torne. Men der var da i det mindste heller ikke ædt af flere planter.

Det næste, der skete, var ganske utilsigtet. Det skyldes alene skæbnen og musenes egen dumhed. Nogle planter - især dem inde i stuen - skal jo også have vand om vinteren, og efter en vanding havde jeg henstillet den halvfulde vandkande på gulvet i drivhuset. Nu lå der så to døde mus og flød rundt på overfladen! Siden da er vandkanden blevet tømt hver gang.

Min gemal ville stadig ikke hjælpe med at flytte Euphorbia'en. Nu var musene jo druknet helt af sig selv,

delse). Til gengæld sad der hele to døde mus i den anden fælde. MEN osten var væk. Konklusion: Der måtte være flere endnu. Og de overlevende måtte være rimeligt hårdhudede, når de fjernede ostebidder lige for knurhårene af deres afdøde kolleger! Min samvittighed fik det lidt bedre.

Mandag aften blev de to fælder rigget til igen. Med lidt saltet kød denne gang. Det var en travl uge, og korte kik i drivhuset syntes at vise, at der tilsyneladende ikke skete noget. Det blev endnu engang lørdag, og det kunne konstateres, at det saltede kød var fjernet fra den ene fælde, uden at der var spor af muselig. Der var også gravet i jorden under Euphorbia'en igen, og "nogen" havde rodet rundt oppe på bordet

ikke sandt? End ikke mine trusler om at efterlade drivhusdøren åben, så krapylet fik fri adgang til stuen bed på ham, og jeg indrømmer, at den Euphorbia er ualmindelige uhåndterlig og meget tornet. Men han tog en runde uden for drivhuset og fandt umiskendelige spor af gnavertænder og uretmæssig indtrængen gennem en isolationsliste i et hjørne af døren. Det gik han straks i gang med at ordne. Som i sin tid med myreinvasjonen: kan man ikke udrydde dem, kan man vel isolere dem. Og senere på dagen kom han da også og erklærede drivhuset for musesikret: når vi først havde fået udryddet dem, der allerede var inden for, skulle der ikke kunne komme flere ind. (Og de, der allerede var derinde, kunne jo heller ikke komme ud.).

🍄øndag aften blev der stillet to fælder op endnu engang- med ost. Der var fangst i den ene, og da osten ikke var væk, er der vel håb om, at det var den 6. og sidste - men lad os nu se! Til næste år skal alle uautoriserede åbninger i al fald sikres i god tid.

🍄 skrivende stund henvend to måneder senere ser det ud til, at drivhuset stadig er musefrit. Der er ikke konstateret flere forstyrrelser. Til gengæld har vi fundet ud af, at fænomenet er mere generelt end antaget: flere naboer og genboer er blevet invaderet. Der gives også en forklaring: en stor grund på næste vej med en gammel ruin af et hus er blevet ryddet, og der rejst en etageejendom i stedet. Den rævefamilie, der boede på grunden, er altså blevet forjaget, hvorved der er opstået et hul i regionens naturlige fødekæde. Nabolagets talrige katte bliver fodret hjemme-fra, så de gider ikke gå på jagt, og musebestanden er altså åbenbart vokset.

Vi overvejer at opsætte redekasser til ugler.

WANNA E WANSEN

Tegninger: Raul Kesküla

RICHTER-SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg.

Planter: Rariteter og nyheder fra Mexico: Agave, Ariocarpus, Aztekium, Echinocactus, Geohintonia, Mammillaria, Strombocactus, Turbinicarpus mm
Vinterhårde planter fra USA med lokalitet+Yucca, Sedum, Sclerocactus, Pediocactus, Opuntia, Neobesseya, Echinomastus, Escobaria, Agave mm.

Sydamerika: ikke kun Austrocactus, Cintia, Gymnocalycium, Tephrocactus mm.

*Ny bog: Ariocarpus, RS Verlag 200, DM 50.-og mange flere

*Frøliste (kaktus, sukkulenter, Afrika, buske, US vildblomster)

*Liste mod 2 internationale svarkuponer, korrespondance tysk, engelsk, lidt ital.

*Levering per post, plantepakke DM 13.-portogebyr, frø DM 5.-portogebyr

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret? Få et gratis prøvenummer af vort medlemsblad "Orkideer", der udkommer 6 gange årligt. Kontingent kr. 290,-/340,-.

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24

CACTUS, SUCCULENT AND CAUDICIFORM PLANT SEEDS

Listing free

Doug and Vivi Rowland
200 Spring Road, Kempston,
Bedford, England MK42 8ND

TEL/FAX 01234 358970

<http://cactus-mall.com/rowland/index.html>

Landskaber og sukkulenter på øen Porto Santo.

I min samling findes der flest vinterhårde kaktus inkluderet *Opuntia* og min "Mexico"-samling starter ikke først med *Ariocarpus*, men allerede med Agaver. Selv har jeg dog aldrig været i Mexico, jeg har kun besøgt nogle få plantelokaliteter i USA, men den største glæde og oplevelse fik jeg på min sidste rejse til Porto Santo, Madeira's lille naboo. Hvad var årsagen hertil?

Porto Santo er lille - kun 45 km², men meget spændende botanisk, geologisk og historisk set, ikke kun på grund af den 9 km lange gule sandstrand. Klimaet er behageligt, gennemsnitstemperaturen på luft og vand ligger mellem 16°og

22°. Da portugiserne i året 1420 begyndte at bosatte sig på øen, blev der fældet mange træer og det er grunden til at øen er ret tør. Førhen fandtes der skove af *Dracaena draco* (drageblodstræer), *Sideroxylon marmulano* (træ af slægten Sapotaceae med mælkesaft), *Maytanus umbellata* (busk ca 1,5 m høj, Celastraceae -på portugisisk: Buxo da Rocha, ikke at forveksle med buksbom), *Juniperus cedrus* (endemisk enebærart) og *Olea europaea* ssp. *maderensis* (endemisk Madeiraoliven - på portugisisk Zambujeiro) . I dag minder kun enkelte landsbynavne om skovbestanden fra dengang. Det viste sig at være nødvendigt med en re-etablering af skovene, hvis øen ikke skulle ende som ørken. Man plantede

Historisk foto - rådhus og kirke i Vila Baleria for 1929. Øverst øens våbenskjold med drageblodstræer

derfor nogle mindre vandkrævende træer fra Middelhavsområdet, som f.eks. *Tamarix gallica*, *Cypressus sempervirens*, Akazier, Casuariner og fremfor alt *Pinus halepensis*. Af disse langnålede fyrretræer består skovene på bjergskråningerne i dag. Men trods reetablering af skovene vil klimaet på Porto Santo aldrig blive så fugtig som på nabooen Madeira, fordi bjergerne på øen er alt for lave til at fange fugten fra passatvindene. Bjergene på Porto Santo er enten tilspidsede basaltkegler eller runde tufstenbakker. Øen's undergrund består derimod af sandholdige tertiære sedimentter, som senere kun delvis blev dækket af lava. Derfor findes på øen de mest bizarre klippeformationer såsom "orglet af sten", der danner bjerget Pico da Ana Ferreira (283m). Af geologiske seværdigheder findes endvidere Morenos klippevæg, som viser det indre af en vulkan, Pico de Castelo (sukker-top, 437m) med dens af menneskehånd skabte terrasser og den kløftede sandstenkyst ved Fonte de Areia, hvor der i dag, 150 m over havet, findes mange halophyter som f.eks. *Euphorbia paralias*, *Matthiola maderensis* osv. Den flotteste og vildeste bjergtop af alle hedder

Pico Branco (450m) på den nordøstlige del af øen. I området omkring toppen findes mange endemiske planter som relikter fra de tidligere skove. Den nødvendige fugt henter planterne fra kondensvandet som tåge danner på klipperne. Selv i læsiden, sydskråningen af Pico Branco, findes der på klippevæggene meterhøje bregner, ca 30 cm lange lavstrimler der hænger nedad, mos, endemiske *Saxifraga portosantana*, *Andryala sp.*, *Silene sp.*, *Thymus azoricus* og ca 1m høje lyngbuske *Erica scoparia* ssp. *platycodon*. Høje træer findes ikke højere oppe end Ranchoesmarkerne.

Bag Pico Branco's top (luvsiden) gror en rigtig errica-fyrre-cypres-skov med spændende bundplanter. På klipperne fandt jeg de endemiske buske *Echium candicans* (Boraginaceae), *Sideritis sp.* med runde blade, *Teucrium abutiloides* (begge to Lamiaceae) og også den lille *Sedum nudum* med gule blomster, en endemisk sukkulent fra Porto Santo og Madeira.

Hele tiden undrede jeg mig over, hvorfor den lille bjergtop bagved, som kun nås via en stejl sti over Pico Branco, blev kaldet for Terra Cha (fladt land). Svaret lå bag det sidste sving: under

Gren af Euphorbia piscatoria med kristataformet blomst

en stejl klippevæg ligger et hus med 2 værelser, ildsted, rindende vand og to cisterner. Regnvandet løber ned i en rende, der løber langs med toppen og bliver samlet i cisternerne. Også nogle opdyrkede terrasser vandes med det opsamlede regnvand. Folk, som har hjemme her, er både fattige og rige samtidig: fattige grundet karrig jord, rige på grund af den storslåede udsigt. Den er nemlig herfra enestående. Man skuer ud over hele sydsiden af øen og over hovedstaden Vila Baleira. Hvert skib, på vej fra Europa eller Afrika, kan ses fra dette punkt. I gamle dage kunne

man også holde udkig efter piratskibe.

På syd- og vestskråningen af bjergene Ana Ferreira, Pico de Castelo og Pico Juliana (lille "Matterhorn", 440m) gror den endemiske buskformede *Euphorbia piscatoria* 1-2 m høj, ledsaget af *Opuntia tuna*, bregner, den lille sølvfarvede busk *Heli-chrysum melaleucum*, *Tolpis succulenta* (Asteraceae), *Sinapidendron angustifolium* (Brassicaceae). Nedenfor Pico da Ana Ferreira's kam fandt jeg *Crambe fruticosa* (Brassicaceae)

og den lille buskformede vejbred med sine sukkulente blade *Plantago arborescens*, bregner samt den sirlige *Fumaria montana* (Papaveraceae).

Frugter af Dracaena draco, Moreno

På sydsiden af Rocha da Noss a Senhora vokser *E. piscatoria* og på nordsiden bregner og buske af *Hypericum glandulosum* (sankthansurt) som desværre er truede, da tæppet af *Carpobrotus edulis* breder sig og en grusgrav ligger i nærheden.

På øen er en anden slags vej - bred mere almindelig: *Plantago aschersonii* med sine 5-20 cm store sukkulente rosetter. Endvidere ser man tit *Asphodelus fistulosus*-en kapverdisk løgplante og tæpper af den krybende *Lotus glaucus* med dens små sølvblade. På de ret tørre enge gror 1-årige *Fabaceae* *Vicia portosanctana*, v. *azorica*, *Lobularia lybica* (Brassicaceae), *Erodium chium* (Geraniaceae), *Calendula bicolor* og mange små Asteraceae. Der dyrkes vilde artiskokker, vin og figner. Store arealer er dækket af *Mesembryanthemum crystallinum* og *Oxalis pes-caprae*, begge stammer fra Sydafrika. Nordsiden af de vestlige bjerge er bevokset med den endemiske *Artemisia argentea* (bynke). Planten klarer endda blæsten, der suser hen over den lave vestkap Ponta da Canaveira. Langs med vejen gror *Agave americana*, *Echium nervosum*, to drageblodstræer, lave fyrretræer og vindblæste cypresser. På den yderste pynt findes kun *Frankenia boissieri* med dens bittesmå lyserøde

blomster og busken *Atriplex humilis* (Chenopodiaceae). Sandstenen her bliver formet som nåle af den stærke blæst. I horisonten skimtes nordsiden af Madeira. Bjergene på Madeira (indtil 1861 m høje) er sneklædte her i januar 2000.

Echium nervosum (Boraginaceae), en xerofyttisk busk, endemisk i lavlandet af Madeira og Porto Santo.

Porto Santo har kun 5000 indbyggere, hvoraf halvdelen lever i "hovedstaden". Fra 1478-82 boede Columbus med sin kone, en datter af den portugisiske guvernør Perestrelo, i Vila Baleira. Måske planlagde han allerede dengang sin senere opdagelsesrejse. Det kunne godt tænkes. På ingen anden ø er fornemmelsen af havet omkring én så tydelig, man føler de store vidder, friheden og en hel anden tidsfornemmelse.

Sukkulenten Richter
Postfach 110411
D-93017 Regensburg

(oversættelse: Helga B. Erritzøe)

På tur i Mexico - fortsat

Vi ankommer til Matehuala i løbet af eftermiddagen og vi finder hurtigt et godt hotel i udkan-ten af byen. Atter bærer vi bagage ind, men vi får aldrig pakket ret meget ud, idet vi jo hurtigt skal af sted igen. Denne gang er det luksus - vi skal overnatte her i to dage, så nu kan vi tillade os at åbne kufferterne og hænge lidt tøj ind i skabet. Resten af eftermiddagen tilbringer vi i Matehuala som vel med en mexicaners øjne betragtes som en halvstor by. Med danskeres øjne virker den meget stor og tillige halvkedelig. Uden at generalisere for meget har vi erfaret, at byerne i Mexico bliver kedeligere og mindre livsbekræftende jo længere vi kører nordpå. Efter aftensmad kører vi igen ind til byen for at hæve penge. Vi finder en automat ved en bank som ser rimelig ud. Geir stikker sit 'American express' kort i automaten og haps, så er det væk. Der er intet at gøre. Vi bliver noget fortørnede - banken har lukket og det er week-end i mor-gen!

Vores plan er, at køre til Dr. Arroyo i morgen og derfra videre til Tula for at se om vi kan finde *Ariocarpus agavoides*. Vi beslutter at fastholde plan-ten dog med den ændring at vi først kører til banken for at se om de ikke - alligevel - har åbent om lørdagen. Efter et forgæves bankbesøg kører vi mod Dr. Arroyo og Tula. Vi har ingen klare voksestedsangivelser med på denne strækning, så vi må stole på vores held. Derfor standser vi flere steder pr. intuition for

at se, hvad der mon vokser her. Som regel er vi heldige og finder noget nyt.

Selve landskabet består af stenede bakker, som kan betragtes som små øer med deres særegne flora.

Vi ville gerne finde *Encephalocarpus strobiliformis*, men da vi nøjagtigt ved hvor vi skal lede, opgiver vi hurtigt. I stedet finder vi andre ligeså spæn-dende planter. Den første 'bakke' vi standser ved er en *Thelocactus*bakke. Her vokser en hel del flotte eksemplarer af *Thelocactus conothelos*.

På andre bakker finder vi andre planter bl.a. *Echinofossulocactus crispatus* som ses på forsiden.

Gad vide, om der har boet en kendt læge i byen med det usædvanlige navn Dr. Arroyo. Byen er lille og vidner om fattigdom. Vi er nu rigtigt ude på landet, for nu ophører den asfalterede vej, og da vi kører gennem byen møder vi en politipa-trulje, som selvfølgelig skal kontrollere os. Samme procedure som ved de foregående inspektioner, men betjentene er også her ven-lige og vi får en kaktussnak med dem. Vi hiver bøger frem og viser dem billeder af egnens kak-tus. Desværre fortæller de også, at resten af vejen til Tula - ca. 50 km - er grusvej! Vi indser hurtigt, at vi ikke kan nå til Tula og tilbage igen - ærgerligt, men vi må køre et andet sted hen. Aramberri skulle være et godt alternativ, der er ikke så langt og vejen er asfalteret. Vi spiser lidt frokost i vejsiden, som mest består af frugt og dåsemad. En vigtig ting har vi dog med nemlig primussen og dansk kaffe. Selvom vi er turister

i et land hvor man dyrker kaffe er mexicanernes kaffekultur ikke særlig tillokkende. Kaffe drikkes selvfølgelig, men det er en anden kvalitet end vi er vant til. Mexico er selvfølgelig under indflydelse fra USA, så colakulturen har også fået fodfæste her.

I Aramberri finder vi også et landskab af bakker, blot er jorden her mere rød her. Det første man får øje på er *Ferocactus pilosus*, som hæver sig stolt i landskabet med deres ildrøde torne. Planterne kan blive rigtig store her og danner med tiden omfangsrige grupper. Aramberri er faktisk kendt for sine særligt smukke eksemplarer af *Ferocactus pilosus*. (det er en af planterne herfra som pryder NKS-plakaten). Vi kører langsomt omkring og så snart vi har mistanke om at vi her kan finde noget spændende standser vi. Det er som regel jordbunden og bakkernes form som vidner om en spændende biotop. Groft sagt - jo mere skærveagtig jordbund jo større chance er der for at finde noget spændende. Og pludselig er der noget - ud af bilen i en fart - og ganske rigtig. Her finder vi *Thelocactus tulensis* v. *buckii* med sin violette blomster. Her er mange af dem - de vokser tæt og de fleste er ret store. Vi tager en masse billeder af denne forholdsvis sjældne plante og holder selvfølgelig udkig efter andre spændende planter. Vi besøger endnu et par bakker med *Thelocactus* og pludselig finder vi også store mængder af *Ariocarpus trigonus* side om side med *Thelocactus*. Vi forsøger af grave lidt frø frem

fra areolerne, men det bliver jo ikke til meget. I stedet finder vi døde og helt indtørrede planter som vi brækker i stykker - og her er frø, hundredvis af små sorte frø, som hurtigt bliver hældt i små poser. Her ligger frøet åbenbart som et naturligt depot, som først vil spire når moderplanten er helt forvitret og frøene kan blive blandet med den omgivende jord. Vi har sikkert også tabt et par frø på jorden - så måske vokser der allerede et par frøplanter på dette sted. Spireevnen for dette *ariocarpus*frø, som

må være adskillige år gamle har været helt i top - jeg tror spireevnen har ligget meget tæt ved 100%.

Thelocactus conothelos

Det er nu på tide at vende næsen hjemad, men vi har ikke meget benzin på bilen, så vi bliver nødt til at finde et sted at tanke. Vi finder heldigvis en benzintank i Aramberri, som ligger i forbindelse med en lille kiosk hvor vi også kan købe 'refrescos'. Det er en mindre benzintank - benzinbeholdningen

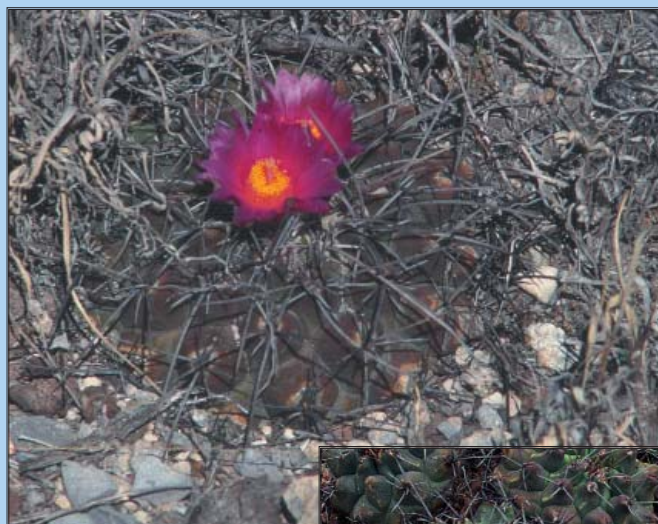
består af en tønde på et par hundrede liter, så vi må nøjes med at købe et par liter, så vi lige har nok til at nå ud til hovedvejen, hvor vi må tanke igen. Mens vi kører vender tankerne om Geirs kreditkort tilbage igen, men vi kan jo stadigvæk intet gøre før mandag. Endvidere har vi en aftale i Saltillo næste dag søndag, så vi vælger at overholde vores plan og køre videre nordpå næste morgen. Samuel har beroliget os med at banken også har en filial i Saltillo. Så efter et par godnat-øl er vi helt rolige og sover igennem til søndag morgen.

Benzintanken i Aramberri

Samuel finder fro på *Ferocactus pilosus*

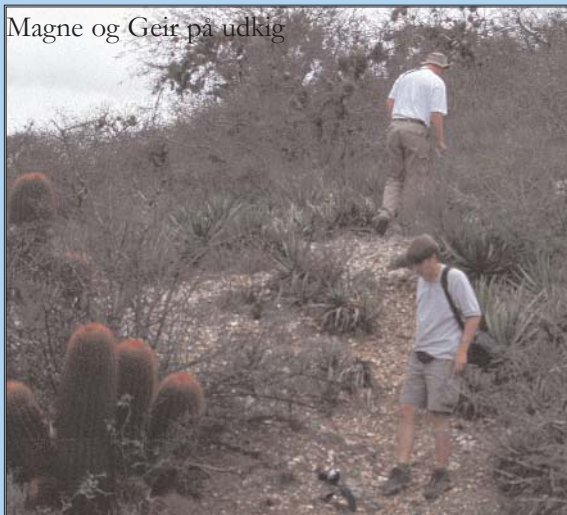
Thelocactus tulensis
v. buekii

Foto: Bjarne Kjempff

Magne og Geir på udkig

Ariocarpus trigonus på
bakkerne ved Aramberri

Tekst og fotos:
Finn Larsen

Fra det sted hvor jeg står plantet...

Afsnit 3 af

Charlie Cholla

DET ER ARMENE SOM GØR, AT MAN ER
EN MAND (eller Kaktus)!

Hej allesammen!

Det er mig igen, Charlie Cholla med en rapport "alive" fra Deadwood Dave's have i Westby Wisconsin. Som du måske husker, forsøgte jeg ganske hårdt at få mig nogle arme denne sommer, ikke bare for at virke mere voksen, men også for at imponere Cynthia, Cholla pigen inde ved siden af! Der var en anden dame-Cholla, men den flyttede han til Cactus Jack (en af Dave's mange kaktusvenner)

Vi har haft en dejlig varm og tør maj måned efterfulgt af monsun i juni, 250 mm regn og masser af tornadoer. Normalt er 100 mm meget for perioden, så jeg er meget glad for at Deadwood Dave har fyldt så meget grus og småsten i vores jord, ellers er jeg sikker på at mine fødder ville have været helt opløste. En dag overhørte jeg Dave sige: "Jeg tror, at mine kaktus skal til at tage svømme timer"! Kun *Opuntia humifusa* er helt vild med vejret, da de nu kan øve sig på at kaste sig ud over siderne på de hævdede bede for at lave bomber i vandet! Og

sprøjte os andre til med vand!!!!

Her i juli er jeg meget glad for at kunne rapportere at jeg nu har fem arme, og for rigtig at kunne imponere Cynthia, fik jeg også seks blomster, det er noget der fangede hendes opmærksomhed! Og siden har vi haft mange

stævnemøder, i sommernætterne. Jeg tror vi vil flytte sammen allerede til efteråret, ja tænk sig at man kan møde en Cholla fra Nevada her i Wisconsin, det er søreme en lille verden! Hun er opvokset i Washington State hos Molly Bina, og kom hertil i det tidlige forår, hun siger at det er meget mere tørt derovre, hvis vi får børn er jeg sikker på at de helst ville bo i ørkenen.

Rundt omkring i Kaktus haven, er der nye planter fra alle steder i verden, de er fra Deadwood Dave's venner. Dennis sendte planter fra Minnesota, Molly fra Canada, Glen fra Idaho, Lary fra Colorado, Tundra Jim og Lori fra Canada, Benny fra Danmark, og mange flere. Cactus Jack sendte endda en Mexicansk Cholla (Mon det sner i Mexico?) Dave har bygget to kaktus bede mere denne sommer - de

er begge på ca 17 m². Han var stiv og øm i hele kroppen i flere uger efter dette slid. Der er masser af blomster dette år, både kuglekaktus serne og Opuntiaerne havde røde, gule, pink, og magenta blomster. Jeg har bemærket, at der ind imellem er nogle virkelige eksotiske planter som Dave forsøger at dyrke her i denne kulde. Der er Hesperaloe, nogle Agaver, Fouquieria og en Dasylirion, held og lykke Dave du får brug for det, hvor tror du at du bor? New Mexico?

Nu er det juli, og vi er på vej ind i den varme sæson, dejligt nu kan jeg endelig blive ordentlig varm! Cynthia ser også frem til varmen, og jeg er sikker op at alle rødderne nok skal holde nogle fester, og der vil være masser af ny vækst der vil danse rundt omkring i kaktus haven. Dette er den skønneste tid for os allesammen. Men før vi ved af det vil vinteren være over os igen, måske er det allerede vinter, når du læser dette, men jeg er sikker på, at Marina Welham fra Amateurs' Digest vil have masser af dejlige artikler klar for os alle, og jeg vil se frem til at læse hver udgivelse. Og helt sikkert den artikelserie som John Spain har skrevet, jeg skal love for at

han ved noget om os hårdføre kaktus. Pas godt på jer selv, og hils alle dine hårdføre kaktus fra mig.

Kærlig Hilsen

Charlie Cholla,
som nu kan baske med armene i Wisconsin's sol.

Forfattet af Dave Sierer Westby, Wisconsin, USA, fro5415@frontiernet.net . Oversættelse Benny Møller Jensen conben @post9.tele.dk . Oversat med tilladelse fra Marina Welham, redaktør og udgiver af *THE AMATEURS' DIGEST*. <http://vvv.com/~amdigest/>

Hvis jeg får flere breve fra Charlie, vil de selvfølgelig blive sendt videre til bladet -

Benny M. J.

Tegninger: Raul Kesküla

M E D D E L E L S E R

• Fra formanden •

Til den afgående kasserer.

Kære Dubbeld Samplonius, din tid som kasserer i NKS er snart til ende. Du har valgt at stoppe på det kommende årsmøde. Siden 1996 har du siddet som kasserer i NKS bestyrelsen. Det har været nogle turbulente år, hvor du som kasserer har været den, der har stået for stabiliteten. Bestyrelsesmedlemmer er kommet og gået. Der er sket meget i NKS i de år hvor du har været kasserer. Bladet er kommet i farver og her til sidst er kontingentet endda blevet nedsat. Det er flot finale. Du kan nu vinke farvel til de mange girokort, ture til posthuset og for sene indbetalinger. Nu får du mere tid til det, det hele handler om, nemlig planterne. Dem har du nemlig også styr på. Tusind tak for din gode indsats og venlighed gennem årene.

Fmd. Henrik Helms Madsen

• Købes / søges •

Et stk. *Euphorbia bupleurifolia* gerne et eksemplar med lidt størrelse på !

Jeg betaler gerne en god pris samt alle omkostninger i forbindelse med forsendelse , hvis plantens ejer ikke lige just bor i nærheden af mig (Nykøbing Sj)Jeg håber meget, at der er nogen der vil hjælpe mig med denne plante, da jeg virkelig ønsker mig en sådan - rigtig meget !!! Planten skal helst være af en rimelig størrelse og også være harmonisk og velformet - skæve lidt misformede eksemplarer har ingen interesse - jeg håber meget på nogle positive svar da jeg

selv igennem årene har hjulpet ret mange med deres søgen efter bestemte planter !!

Jeg kan kontaktes på email : Caudex@c.dk eller på adressen :

Jimmy Schmeltzer Jensen

Nyvej 11 - 4573 Højby Sjælland

Mobil tlf : 51 20 08 23

Jeg er meget interesseret i denne plante så kontakt mig endelig - rigtig god pris gives hvis det er et rigtig flot eksemplar !!!

• Årsmødet •

Årsmødet 2001, 11-12 august 2001.

Sidste frist for tilmelding til årsmødet er **lørdag den 7 Juli!!!**

Tilmelding hos Mogens Madsen

Tlf. 59 50 80 69

e-mail: mmadsen@post.tele.dk

Se programmet på NKS hjemmesiden.

Generalforsamlingsdagsorden.

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Kasserens beretning og fremlæggelse af det reviderede regnskab.
4. Fastsættelse af kontingent.
5. Valg. Efter tur afgår sekretær og kasserer.
6. Valg. Efter tur afgår revisor og revisor suppleant.
7. Indkomne forslag.
8. Eventuelt.

Forslag til generalforsamlingen skal være formanden i hænde senest 14 dage før afholdelse af generalforsamlingen.

Fmd. Henrik Helms Madsen

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

35 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engros-handel

KAKTUSAR & Suck.(Haw., agave, aloe)

Många sällsynta - med egen rot.

Nu ca. 800 olika arter

Stora fina Astrophytum - högsta kvalitet.

lista mot svarskupong

Svantes Kaktusodlingar

Järnbruksg. 7

S - 662 50 Svanskog

Tel 0046 532 30473

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen

Langenæs Allé 26, 2.sal tv.
DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744

Pris: 10 kr pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:
1-2-3-4-5, 8-9, 11-12-13-14, 16

Vi har mere end 1000 forskellige sukkulenter: agave, aloe, echeveria, euphorbia, haworthia, caudexplanter, levende sten etc.

Mange forskellige streptocarpus.

Mange stauder og usædvanlige sommerblomster til haven.

Vi holder åbent første søndag i hver måned kl.
9.00 - 17.00

Gartneriet Klejsbro

Bjerrevej 431 - 7130 Juelsminde.

Tlf. 75 68 51 65

Vallensbæk Kaktusgartneri

Kom og se vore mange forskellige kaktus og sukkulenter. Kig forbi på adressen: Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk, eller ring i forvejen på tlf: 43 62 72 26.

E-mail: Falle@post1.dknet.dk. Hjemmeside:
www.kaktus.subnet.dk

Pedio's, Sclero's, Navajoa, Toumeya, Yucca

Ariocarpus, Astrophytum, Aztekium hintonii, Echinocactus, Echinocereus, Echinomastus, Escobaria, Geohintonia mexicana, Lophophora, Mammillaria, Turbinicarpus, Agave, Yucca, Lewisia, vilde planter med data.

Cd rom nr.2: Pedio's, Sclero's, Navajoa, Toumeya, ca 2250 fotos, 905 sider med tekst incl. mine 4 bøger plus alle mine publikationer, referencer, samlenumre. DM 110,- plus porto. **Cd rom nr 3: Yuccas of the southwest/midwest, US og Canada.** Over 100 fotos fra lokaliteterne og fra forfatterens xerophythouse. Yucca monografi bind 1-4, referencer, fh-indsamlingsnumre: DM 95,- incl Yuccafrø. Fra studier i naturen: Great Basin Desert, Rocky Mts., Inner Grand Canyon, USA (ny). Bladet Cactaceae-Review, eng./tysk...Pedio, Sclero., Navajoa, Toumeya - DM 48/år (ny) **Bøger: Slægten Pediocactus, Navajoa, Toumeya-revideret/engelsk DM 84,50. An den Standorten von Pedio- und sclerocactus, Tysk DM 59,-. The genus Sclerocactus - revideret/eng. DM 79,-. To the habitats fo Pedio- and Sclerocactus, eng., DM 59,-.** Nu udgivet: Yucca in the southwest and midwest of the USA og Canada - eng. med tysk resumé - DM 164,- Liste mod 1 international svarkupone.

Liste nr. 15 med nyt supplement. Frø planter, bøger, journaler.

Navajo Country, p.o.box 510
201 D68242

Mannheim, Germany.

email: fhnavajo@aol.com - <http://cactus-mall.com/navajo/> -
<http://hometown.aol.com/fhnavajo/index.htm>

telefon (int) 49 621 79 46 75 fax (int) 49 621 79 00 332

Ferocactus johnstonianus i Jørgen Olesens samling

Indholdsfortegnelse for KAKTUS og andre Sukkulenter, nr. 3/01

Hvorfor kaktus - <i>Jørgen Olesen</i>	side 51
Mit nye drivhus - <i>Horst Nielsen</i>	side 54
Notat om invasion - <i>Hanna E. Hansen</i>	side 56
Landskaber og sukkulenter på øen Porto Santo - <i>Dipl. Ing. Ivana Richter</i>	side 60
På tur i Mexico - <i>Finn Larsen</i>	side 64
Charlie Cholla , afsnit 3 - <i>Benny Møller Jensen</i>	side 68
Meddelelser	side 70